

HOMILIA DIMECRES DE CENDRA

Catedral 6 de març de 2019

Començam en aquest dia el temps de Quaresma. Seguint el camí d'Israel, que va avançar durant 40 anys pel desert fins que va entrar a la terra promesa i seguint l'exemple de Jesucrist, que va jejunar durant 40 dies abans d'emprendre la seva missió, nosaltres dedicarem també 40 dies a preparar-nos per celebrar en la Pasqua els misteris que ens han donat la vida nova.

Iniciam aquest camí amb el signe de la imposició de la cendra, que té unes profundes arrels en la Sagrada Escripura, on és una mostra de penitència i de súplica intensa. Els jueus es vestien de sac i es posaven cendra per expressar el dolor pel mal i el desig de perdó. L'Església va adoptar aquest signe per manifestar el desig de conversió. En els primers segles, s'imposava la cendra als pecadors que desitjaven reconciliar-se en la Pasqua. Després, al segle XI (onzè), es va estendre aquest gest a tots, per expressar el desig de conversió. És un signe que té un doble sentit.

En primer lloc, ens recorda el que som: pols i cendra. Per això, la fórmula clàssica per a imposar la cendra són unes paraules inspirades en el llibre del Gènesi: recordeu-vos de que sou pols i a la pols heu de tornar. La societat en què vivim convida a mirar només al present, a gaudir de l'instant, sense mirar al futur, sense advertir que els dies de l'home són curts. Rebre la cendra ens convida per això al realisme, a prendre consciència que la nostra vida és limitada i caduca i que hem d'aprofitar-la per fer el bé. Ens fa també ser més humils, perquè ens recorda que hem estat fets de fang, que som pols i que en pols ens convertirem.

L'ésser humà és algú extraordinari, perquè posseeix una ànima immortal i, per això, amb la capacitat d'estimar Déu i els altres. Però, al mateix temps, no és res, perquè és fràgil. Considerar això dona pes i serietat a la nostra vida.

En segon lloc, rebre la cendra expressa el desig de conversió. A més de caducs, som pecadors, és a dir, som infidels a Déu, no som coherents en el seguiment de Jesucrist. Les lectures que hem escoltat aquest dia ens conviden, sobretot a la conversió, a tornar el cor cap a Déu, a deixar-nos reconciliar amb Ell. En rebre la cendra es pot emprar una segona fórmula, presa de la predicació de Jesús: Convertiu-vos i creis en l'Evangeli. Convertir-se és canviar la nostra ment, per deixar de pensar mundanament i començar a pensar des de l'Evangeli. I convertir-se és canviar el cor, perquè deixi de mirar-se a si mateix i es torni capaç de mirar als altres.

Durant aquest temps de Quaresma, l'Església ens proposa tres pràctiques que ens ajuden a la conversió: incrementar la pregària, jejunar i donar almoïna. La Quaresma és temps per fer oració més intensa, més prolongada. La pregària ens ajuda a advertir d'allò que ara som i a presentar al Senyor la nostra pobresa. I també ens ajuda -com

diu el Papa en el seu missatge per a aquesta Quaresma- a "*sebre renunciar a la idolatria i a l'autosuficiència del nostre jo, i declarar-nos necessitats del Senyor i de la seva misericòrdia*". El segon mitjà és el dejuni, que ens ensenya a no considerar-nos al centre, a pensar en els altres i també en la creació, En un dels prefacs d'aquest temps de Quaresma es diu: "*amb les nostres privacions voluntàries ens ensenyau a reconèixer i agrair els vostres dons, a dominar el nostre orgull, i imitar així la vostra generositat compartint els nostres béns amb els necessitats*" (prefaci III). El tercer mitjà és l'almoïna, que ens ajuda a "*sortir de la niciesa de viure i acumular només per a nosaltres mateixos, creient que així ens assegurem un futur que no ens pertany*" (missatge Quaresma). L'almoïna ens lliura de l'avidesa pels béns terrenys i de l'afecció a les coses, a més d'ajudar els altres.

A l'Evangeli, Jesús parlava d'aquests tres camins posant l'accent en què s'han de fer en el secret, d'una manera amagada, perquè pertanyen al més íntim de la relació del creient amb Déu. No ho hem de fer per donar-nos publicitat. Jesús ens ensenya que l'oració ha de ser en la intimitat, que no es necessari tocar la trompeta quan es dona almoïna i que hem de perfumar-nos el dia de dejuni. Són gestos que només a Déu li interessin, perquè formen part de la relació que tenim amb Ell.

Començam avui el camí quaresmal, que realitzam no només individualment, sinó també com a comunitat cristiana, com a Església. És bo advertir que caminam junts, perquè tots ens sentim necessitats del perdó i la misericòrdia de Déu. Com a Església ens reconeixem imperfectes i pecadors.

Volem caminar amb Crist cap a Jerusalem i celebrar amb Ell la Pasqua, el seu pas de la mort a la vida sense fi. Començam el camí amb la cendra i ho acabarem amb l'aigua. La cendra ens recorda la nostra debilitat i pecat i l'aigua, que rebrem en la nit de Pasqua, ens recordarà que Déu ens ha cridat a la vida i que pel baptisme ens fa participar d'aquesta vida nova.

HOMILÍA MIÉRCOLES DE CENIZA

Catedral, 6 de marzo de 2019

Comenzamos en este día el tiempo de Cuaresma. Siguiendo el camino de Israel, que anduvo durante 40 años por el desierto hasta que alcanzó la tierra prometida y siguiendo el ejemplo de Jesucristo, que ayunó durante 40 días antes de emprender su misión, nosotros dedicaremos 40 días a prepararnos para celebrar en la Pascua los misterios que nos han dado vida nueva.

Iniciamos este camino con el signo de la imposición de la ceniza, que tiene unas profundas raíces en la Sagrada Escritura, donde es una muestra de penitencia y de súplica intensa. Los judíos se vestían de saco y se ponían ceniza para expresar el dolor por el mal y el deseo de perdón. La Iglesia adoptó este signo para manifestar el deseo de conversión. En los primeros siglos, se imponía la ceniza a los pecadores que deseaban reconciliarse en la Pascua. Después, en el siglo XI, se extendió este gesto a todos, para expresar el deseo de conversión. Es un signo que tiene un doble sentido.

En primer lugar, nos recuerda lo que somos: polvo y ceniza. Por eso, la fórmula clásica para imponer la ceniza son unas palabras inspiradas en el libro del Génesis: acuérdate de que eres polvo y al polvo volverás. La sociedad en la que vivimos invita a mirar sólo al presente, a gozar del instante, sin mirar al futuro, sin advertir que los días del hombre son cortos. Recibir la ceniza nos invita por eso al realismo, a darnos cuenta de que nuestra vida es limitada y caduca y de que hemos de aprovecharla para hacer el bien. Nos hace también ser más humildes, porque nos recuerda que hemos sido hechos de barro, que somos polvo y que en polvo nos vamos a convertir.

El ser humano es alguien extraordinario, porque posee un alma inmortal y, con ella, la capacidad de amar a Dios y a los demás. Pero, a la vez, no es nada, porque es frágil. Considerar esto da peso y seriedad a nuestra vida.

En segundo lugar, recibir la ceniza expresa el deseo de conversión. Además de caducos, somos pecadores, es decir, somos infieles a Dios, no somos coherentes en el seguimiento de Jesucristo. Las lecturas que hemos escuchado este día nos invitan, sobre todo a la conversión, a volver el corazón hacia Dios, a dejarnos reconciliar con Él. Al recibir la ceniza se puede usar una segunda fórmula, tomada de la predicación de Jesús: convertíos y creed en el Evangelio. Convertirse es cambiar nuestra mente, para dejar de pensar mundanamente y comience a pensar desde el Evangelio. Y convertirse es cambiar el corazón, para que deje de mirarse a sí mismo y se vuelva capaz de mirar a los demás.

Durante este tiempo de Cuaresma, la Iglesia nos propone tres prácticas que nos ayudan a la conversión: incrementar la oración, ayunar y dar limosna. La Cuaresma es tiempo para hacer oración más intensa, más prolongada. La oración nos ayuda a advertir lo que somos y a presentar al Señor nuestra pobreza. Y también nos ayuda –como dice el Papa en su mensaje para esta Cuaresma- a “saber renunciar a la idolatría y a la autosuficiencia de nuestro yo, y declararnos necesitados del Señor y de su misericordia”. El segundo medio es el ayuno, que nos enseña a no ser nosotros el centro, a pensar en los otros y también en la creación, En uno

de los prefacios de este tiempo de Cuaresma se dice: “con nuestras privaciones voluntarias nos enseñan a reconocer y agradecer tus dones, a dominar nuestro orgullo, e imitar así tu generosidad compartiendo nuestros bienes con los necesitados” (prefacio III). El tercer medio es la limosna, que nos ayuda a “salir de la necesidad de vivir y acumularlo todo para nosotros mismos, creyendo que así nos aseguramos un futuro que no nos pertenece” (mensaje Cuaresma). La limosna nos libra de la avaricia por los bienes terrenos y del apego a las cosas, además de ayudar a los otros.

En el Evangelio, Jesús hablaba de estos tres caminos poniendo el acento en que deben hacerse en lo secreto, en lo escondido, pues pertenecen a lo más íntimo de la relación del creyente con Dios. No debemos, por ello, darles publicidad. Jesús nos enseña que la oración debe ser en lo secreto, que no hay que tocar la trompeta cuando se da limosna y que hay que perfumarse el día de ayuno. Son gestos que sólo a Dios le interesan, porque forman parte de la relación que tenemos con Él.

Comenzamos hoy el camino cuaresmal, que realizamos no sólo individualmente, sino también como comunidad cristiana, como Iglesia. Es bueno advertir que caminamos juntos, porque todos nos sentimos necesitados del perdón y la misericordia de Dios. Como Iglesia nos reconocemos imperfectos y pecadores.

Queremos caminar con Cristo hacia Jerusalén y celebrar con Él la Pascua, su paso por la muerte a la vida sin fin. Empezamos el camino con la ceniza y lo acabaremos con el agua. La ceniza nos recuerda nuestra debilidad y pecado y el agua, que recibiremos en la noche de Pascua, nos recordará que Dios nos ha llamado a la vida y que por el bautismo participamos de esa vida nueva.